

SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI ZADAŃ Z ZAKRESU WSPIERANIA RODZINY W ROKU 2024

I ZAGADNIENIA WSTĘPNE

Program Wspierania Rodziny dla Gminy Boguszów-Gorce na lata 2023-2025 został przyjęty uchwałą nr LXIII/340/23 Rady Miejskiej w Boguszowie-Gorcach z dnia 28 marca 2023 roku. Jego opracowanie i realizacja stanowi zadanie własne gminy. Zgodnie z założeniem programu, w terminie do dnia 31 marca każdego roku Burmistrz Miasta Boguszowa-Gorc przedstawia Radzie Miejskiej roczne sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny oraz potrzeby związane z realizacją tych zadań.

Odbiorcami programu są rodziny zamieszkałe na terenie Boguszowa-Gorc, w których występują trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, są zagrożone umieszczeniem dzieci w pieczy zastępczej oraz wyrażają wolę współpracy na rzecz odzyskania opieki nad dziećmi.

Realizatorem programu jest Ośrodek Pomocy Społecznej w Boguszowie-Gorcach, który jako organizator pracy z rodziną współpracuje z następującymi instytucjami:

- ▲ Urzędem Miejskim w Boguszowie-Gorcach,
- ▲ Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Boguszowie-Gorcach,
- ▲ placówkami oświatowymi i kulturalnymi,
- ▲ placówkami służby zdrowia,
- ▲ Zespołem Interdyscyplinarnym ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej,
- ▲ Policją,
- ▲ Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Wałbrzychu,
- ▲ Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną w Wałbrzychu,
- ▲ Specjalistycznym Ośrodkiem Wsparcia w Wałbrzychu,
- ▲ kuratorami sądowymi,
- ▲ poradniami uzależnień,
- ▲ Sądem Rejonowym w Wałbrzychu,
- ▲ organizacjami pozarządowymi zaangażowanymi w działania na rzecz rodziny,
- ▲ innymi organizacjami i instytucjami, w zależności od potrzeb.

Głównym celem programu jest wspieranie rodziny w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczej oraz tworzenie warunków sprzyjających rozwojowi rodziny i jej prawidłowemu funkcjonowaniu.

Cele szczegółowe:

1. propagowanie i inicjowanie działań na rzecz środowiskowych form wspierania rodziny w wychowaniu dzieci;
2. wdrażanie skutecznych programów zapobiegających kryzysowi w rodzinie umożliwiających wyjście z sytuacji kryzysowej;
3. wdrażanie nowoczesnych metod pracy z rodziną i dzieckiem;
4. promowanie wartości rodzinnych;
5. zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych dziecka;
6. poprawa jakości opieki sprawowanej przez biologicznych rodziców.

II ZADANIA USTAWOWE Z ZAKRESU WSPIERANIA RODZINY

Ustawa obliguje samorząd do realizacji zadań własnych oraz zleconych z zakresu wspierania rodziny. W roku 2024 nie realizowano zadań zleconych, które wynikają z rządowych programów z zakresu wspierania rodziny ze względu na brak takich programów. Realizowano natomiast następujące zadania własne:

1. tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny;
2. tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych przez:
 - ♣ zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa – rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej mogą otrzymać wsparcie w postaci asystenta rodziny – zadanie realizuje Ośrodek Pomocy Społecznej w Boguszowie-Gorcach;
 - ♣ prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci – koordynatorem działań jest Centrum Obsługi Jednostek w Boguszowie-Gorcach;
3. finansowanie:
 - ♣ podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny;
 - ♣ kosztów związanych z udzielaniem pomocy w zakresie opieki i wychowania

dziecka;

4. współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym – w roku 2024 wysokość opłat wynosiła 10%, 30% i 50% faktycznych kosztów miesięcznego utrzymania dziecka – w zależności od długości pobytu dziecka w zastępczych formach opieki (opłacono koszty utrzymania 25 dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych oraz koszty utrzymania 60 dzieci w rodzinach zastępczych);
5. sporządzanie sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie w wersji elektronicznej z zastosowaniem systemu teleinformatycznego (sporządzono dwa sprawozdania: za okres od 01.01.2024 r. do 30.06.2024 r. oraz za okres od 01.07.2024 r. do 31.12.2024 r.);
6. prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy - rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych zapewnia się wsparcie, które polega w szczególności na:
 - ▲ analizie sytuacji rodziny i środowiska rodzinnego oraz przyczyn kryzysu w rodzinie,
 - ▲ wzmocnieniu roli i funkcji rodziny,
 - ▲ rozwijaniu umiejętności opiekuńczo - wychowawczych rodziny,
 - ▲ podniesieniu świadomości w zakresie planowania oraz funkcjonowania rodziny,
 - ▲ przeciwdziałaniu marginalizacji i degradacji społecznej rodziny,
 - ▲ pomocy w integracji rodziny,
 - ▲ dążeniu do reintegracji rodziny.

III ZADANIA OKREŚLONE W PROGRAMIE WSPIERANIA RODZINY

Program przewiduje realizację szeregu zadań mających na celu wspieranie rodzin. Rodzaje zadań oraz osiągnięte wskaźniki ich realizacji obrazuje tabela.

Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych dziecka oraz wsparcie rodziny biologicznej w prawidłowym pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczej			
Zadania	Wskaźniki realizacji zadania	Wartość wskaźnika osiągnięta w roku 2024	Uwagi
Zapewnienie pomocy materialnej i rzeczowej ubogim rodzinom	liczba rodzin objęta pomocą	486	
	liczba świadczeń	25.205	
Objęcie rodzin pomocą w postaci dożywiania	liczba dzieci korzystających z dożywiania	106	

Objęcie rodzin profesjonalną pomocą, w tym współpraca z asystentem rodziny	liczba rodzin i dzieci w tych rodzinach objętych współpracą i nieodpłatnym poradnictwem	41 rodzin 73 dzieci	
Stworzenie dzieciom i młodzieży możliwości uczestnictwa w zorganizowanych formach spędzania czasu wolnego i rozwijania zainteresowań	liczba dzieci uczestniczących w zajęciach w świetlicach środowiskowych oraz innych instytucjach oświatowych na terenie gminy	84 dzieci	Wskaźnik dotyczy liczby dzieci uczestniczących w zajęciach w świetlicach środowiskowych. Dodatkowo istnieje możliwość uczestniczenia w dedykowanych zajęciach organizowanych przez różne instytucje, np. Miejską Bibliotekę Publiczną - Centrum Kultury.
Współfinansowanie pobytu dzieci w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym	liczba dzieci umieszczonych w poszczególnych ośrodkach wielkość środków przeznaczonych na pokrycie kosztów pobytu dzieci w placówkach	25 dzieci w domach dziecka, 60 dzieci w rodzinach zastępczych; placówki – 814.801,19 zł; rodziny zastępcze – 437.743,60 zł; koordynator – 7.119,13 zł; RAZEM: 1.259.663,92 zł	
Zapobieganie powstawaniu sytuacji kryzysowych wymagających interwencji oraz rozwiązywanie już istniejących sytuacji kryzysowych			
Zadania	Wskaźniki realizacji zadania	Wartość wskaźnika osiągnięta w roku 2024	Uwagi
Współpraca z instytucjami i organizacjami w celu wypracowania wspólnych działań profilaktycznych	liczba zwołanych grup roboczych liczba osób objętych wsparciem	119 149 (51 rodzin)	
Zapewnienie dostępu do poradnictwa specjalistycznego, zwłaszcza pedagogicznego; organizowanie terapii dla rodzin z trudnościami w wychowaniu dzieci	liczba i specyfika miejsc poradnictwa specjalistycznego liczba osób którym udzielono pomocy	2 277 osób	63 osoby – terapeuta OPS, w tym 4 wizyty domowe 210 osób – Punkt Konsultacyjny
Podnoszenie kompetencji rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych przez współpracę z asystentem rodziny	liczba asystentów pracujących na rzecz rodzin liczba rodzin, którym przyznano pomoc asystenta rodziny	2 41	
Monitorowanie sytuacji dzieci z rodzin zagrożonych kryzysem, w tym niewydolnych wychowawczo, w których występują problemy przemocy, uzależnień lub długotrwała choroba	liczba rodzin i dzieci w tych rodzinach objętych monitoringiem	11 rodzin, w tym 24 dzieci	
Praca edukacyjno - terapeutyczna z rodzicami, którym czasowo ograniczono władzę rodzicielską poprzez umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej.	liczba rodzin objętych wsparciem	11 rodzin	
Udzielanie pomocy rodzinie w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych	liczba rodzin, którym udzielono pomocy	15 rodzin	Motywowanie rodzin do starań o wsparcie finansowe – dodatki mieszkaniowe
Aktywizacja społeczno-zawodowa rodziców biologicznych	liczba rodzin, którym udzielono takiej pomocy	9 osób	Współpraca z Urzędem Pracy
Działania wspierające rodzinę naturalną i dziecko	liczba dzieci które powróciły do rodziny naturalnej	7 dzieci	Działania ze strony asystenta rodziny, pracownika socjalnego, kuratora i innych zaangażowanych jednostek.

Poprawa jakości opieki sprawowanej przez rodziców biologicznych			
Zadania	Wskaźniki realizacji zadania	Wartość wskaźnika osiągnięta w roku 2024	Uwagi
Szczegółowe i wieloaspektowe rozpoznanie sytuacji rodziny przeżywającej trudności	liczba rodzin przeżywających trudności	96	
Kierowanie osób uzależnionych na leczenie	liczba osób, które podjęły terapię liczba osób, które ukończyły terapię	2 2	
Włączenie Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w rozwiązanie problemu przemocy w rodzinie	liczba założonych niebieskich kart	37 kart	
Przydzielanie rodzinom asystenta rodziny	liczba rodzin współpracujących z asystentem rodziny	41	
Udział pracowników socjalnych i asystentów rodziny w szkoleniach i konferencjach dotyczących pracy z rodziną	liczba szkoleń i konferencji	5	

Realizacja wymienionych zadań pozwala na osiągnięcie następujących efektów założonych w programie:

1. wypromowanie i wykreowanie pozytywnego obrazu rodziny,
2. stworzenie skutecznego systemu rozwiązywania problemów rodziny,
3. poprawa funkcjonowania rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi,
4. przeciwdziałanie umieszczeniu dzieci w pieczy zastępczej,
5. rozwój efektywnej współpracy pomiędzy instytucjami i organizacjami realizującymi program wpierania rodziny,
6. wzrost świadomości społeczeństwa na temat prawidłowego funkcjonowania rodziny i poprawnych relacji rodzinnych,
7. umożliwienie dzieciom umieszczonym w pieczy zastępczej powrotu do rodziny naturalnej poprzez przywrócenie jej prawidłowych funkcji,
8. poprawa bezpieczeństwa rodziny i jej członków.

IV DANE DOTYCZĄCE PRACY ASYSTENTÓW RODZINY

Na terenie Gminy Boguszów-Gorce w 2024 roku zatrudnionych było dwóch asystentów rodziny. Gmina korzystała z „Programu Asystent Rodziny w 2024 r.” Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej. W ramach Programu dofinansowane zostały wynagrodzenia asystentów rodziny oraz jednorazowy dodatek do wynagrodzeń.

Liczba rodzin, z którymi jeden asystent rodziny może w tym samym czasie prowadzić pracę, jest uzależniona od stopnia trudności wykonywanych zadań, jednak nie może przekroczyć 15. Na terenie gminy współpracą z asystentem rodziny w roku 2024 objętych było łącznie 41 rodzin, w których wychowywało się 73 dzieci.

Zakres zadań asystenta rodziny obejmuje cztery obszary: bezpośrednią pracę z rodzicami,

bezpośrednią pracę z dziećmi, działania realizowane na rzecz dziecka i rodziny oraz organizację własnej pracy. Wśród funkcji asystenta rodziny można wyodrębnić: funkcję wsparcia psychiczno - emocjonalnego, opiekuńczą, doradczą, diagnostyczno - monitorującą, mediacyjną, wychowawczą, motywująco - aktywizującą oraz koordynacji działań skierowanych na rodzinę.

Asystent rodziny prowadzi pracę z rodziną za jej zgodą i z jej udziałem, motywując rodzinę do aktywnego współdziałania w realizacji planu pracy z rodziną. Podejmowanie działań pomocowych ustaje wraz z osiągnięciem przez rodzinę umiejętności samodzielnego wypełniania funkcji opiekuńczo-wychowawczych albo z powodu zaprzestania współpracy ze strony rodziny, a także z powodu braku efektów współpracy.

V POTRZEBY ZWIĄZANE Z REALIZACJĄ ZADAŃ Z ZAKRESU WSPARCIA RODZIN

Wsparcie rodzin dotyczy nie tylko aspektów, o których mowa w ustawie o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej, ale całokształtu polityki społecznej prowadzonej na szczeblu gminnym. Praca na rzecz rodzin prowadzona jest w wielu obszarach, co generuje potrzeby finansowe i organizacyjne.

Finansowanie zadań dotyczących wsparcia rodziny odbywa się ze środków budżetu państwa (np. wypłata świadczeń wychowawczych, rodzinnych i świadczeń z funduszu alimentacyjnego) oraz budżetu samorządu terytorialnego (np. wypłata zasiłków celowych rodzinom z dziećmi). W przypadku niektórych zadań następuje współfinansowanie pomocy (np. w ramach programu „Posiłek w szkole i w domu” 60% wydatków pokrywa budżet państwa, a 40% budżet jednostki samorządu terytorialnego; w ramach pomocy materialnej o charakterze socjalnym finansowanie następuje w stosunku odpowiednio 80% i 20%).

Potrzeby finansowe na realizację poszczególnych zadań w roku 2025 zostały ujęte w planie finansowym Ośrodka Pomocy Społecznej.

Z punktu widzenia służb społecznych asysta rodzinna jest bardzo istotną formą wsparcia rodzin, przynosi wymierne korzyści zarówno rodzicom, jak i dzieciom dotkniętym różnymi dysfunkcjami społecznymi i patologiami. Stąd zasadność potrzeby zatrudniania osób, które mogłyby pełnić role asystentów rodzin.

Z obserwacji służb współpracujących z rodzinami wynika, że narasta problem agresji wśród młodzieży oraz użycie środków psychoaktywnych. Mając na względzie szerzenie się zagrożeń związanych z wymienionymi okolicznościami, zasadne wydaje się również rozważenie zatrudnienia psychologa, który świadczyłby wsparcie na rzecz rodzin zamieszkałych w Boguszowie-Gorcach.